

°पुंगवाः MBh. 1, 7012. यदवः = दशार्हाः TRIK. 2, 1, 10. °वंश Verz. d. Oxf. H. 8, a, 27. 12, b, 17. sg. 40, a, 37. ein Sohn Jajāti's und Bruder Turvasu's MBh. 1, 3162. 3432. 5, 5043. 7, 6030. HARIV. 1604. 1618. fgg. 1829. 1842. fg. VP. 413. fgg. BHĀG. P. 1, 10, 26. 9, 18, 33. ein Sohn Vasu's, Fürsten der Kēdi, MBh. 1, 2364. HARIV. 1806. ein Sohn Harjaçva's 5175. fgg. In Jada's Familie wird Kṛshṇa geboren und heisst demzufolge यडुवीरमुख्य MBh. 1, 7013. यडुपति VṚDDHA-KĀṆ. 10, 7. यडुनाथ H. 219. यडुश्रेष्ठ PAÑĀR. 3, 8, 7. यद्वद्व 4, 1, 24. यडुकुलोद्व 3, 130. यदवः wie auch andere Stammnamen unter den Namen für Nachkommenschaft aufgeführt NAIGH. 2, 3. — Vgl. यदव, याद.

यडुघ (यडु + घ) m. N. pr. eines Rshi HARIV. 433. 14132.

यदृच्छा (यदृ + श्च° von 1. श्च) f. gaṇa मयूरच्यंसकादि zu P. 2, 1, 72. = स्वैरिता, स्वाच्छन्त्य, निर्निमित्त AK. 3, 3, 2 (vgl. v. 1.). H. 356. HALĀJ. 4, 89. Zufall ÇVETĀÇ. UP. 1, 2. SUÇR. 1, 311, 20. यदृच्छया instr. zufällig, von ungefähr, ganz von selbst, ohne besondere Veranlassung, unerwarteter Weise M. 7, 165. BHAG. 2, 32. MBh. 1, 5930. fg. 3, 17155. 10, 83. 12, 6676. 13, 2659. R. 1, 1, 74 (79 GORR.). 48, 4. 2, 7, 1. 59, 22. 3, 23, 12. 4, 50, 25. 5, 16, 50. SUÇR. 2, 299, 1. KUMĀRAS. 1, 14. RAGH. 3, 40. VIKR. 10. Spr. 2260. KATHĀS. 14, 76. 21, 76. 28, 55. 29, 20. 37, 204. 38, 93. RĀGA-TAR. 3, 122. BHĀG. P. 1, 19, 25. 2, 8, 7. 3, 4, 9. 26, 4. 4, 25, 20. 5, 5, 35. 9, 15, 23. 18, 18. यदृच्छात् dass. 11, 7, 63. KULL. zu M. 2, 245. Am Anf. eines comp. यदृच्छा in adv. Bed.: यदृच्छेपनत RV. PRĀT. 11, 18. BHĀG. P. 7, 13, 36. °प्रोक्त KATHĀS. 26, 9. °संवाद UTTARARĀMAĀ. 97, 6 (127, 11). °लाभसंतुष्ट BHAG. 4, 22. यदृच्छामात्रतम् (so ist zu lesen) nur ganz zufällig KATHĀS. 121, 100. °शब्द das erste beste Wort Spr. 281. mit Kürzung des Auslauts: यदृच्छं KAUC. 135.

यदेवत (यदृ + देवता) adj. welche (rel.) Gottheit habend ÇĀṆKH. ÇR. 13, 20, 8. यदेवत्यं dass. ÇAT. BR. 3, 8, 2, 1. LĀṬJ. 6, 9, 4.

यद्वद्व (यदृ + द्वद्व) n. N. eines Sāman LĀṬJ. 3, 9, 18.

यद्वेतोस् (यदृ + वेतोस्, abl. von वेतु) adv. weshalb, wessentwegen (rel.) BHĀG. P. 3, 29, 4.

यद्वविष्य (यदृ + भ°) adj. der da sagt «was kommt das kommt», m. Fatalist H. 383. HALĀJ. 2, 222. zugleich N. pr. eines Fisches KATHĀS. 60, 180. 184. Spr. 92, v. 1. PAÑĀT. 77, 9. HIT. 110, 16.

यद्वियञ्च (von 1. य) adj. in welcher (rel.) Richtung sich bewegend: यद्वियञ्चामुर्वीति TS. 5, 3, 4, 1. यद्विञ्च Schol. zu P. 6, 3, 92. 8, 1, 66. fälschlich यद्विञ्च, यद्विञ्च KĀṬH. 19, 8. 26, 9.

यद्विञ्च s. यद्वियञ्च.

यद्वत् (von यदृ) adv. wie (rel.); es entsprechen तद्वत् und एवम् MBh. 7, 3941. Spr. 362. 1937. 2140. 2463. 3512. 3986. VARĀH. BRH. S. 75, 2. KATHĀS. 43, 56. ÇĀṆKH. zu BRH. ĀR. UP. S. 24. 38. BHĀG. P. 1, 13, 25. 7, 8, 26. MĀRK. P. 11, 6. PAÑĀT. II. 62. Nach H. an. 7, 25 und MED. a. v. j. 31 प्रश्ने und वितर्के.

यद्वद् (यदृ + वद) adj. in's Blaue schwatzend, Ungereimtes redend H. 347. HALĀJ. 2, 222.

यदा f. = बुद्धि ÇKDR. nach UNĀDIVṚTTI im SAMKSHIPTAS.

यदाकिष्ठीय (von यदाकिष्म, womit RV. 5, 23, 7 beginnt) n. N. eines Sāman PAÑĀV. BR. 15, 5, 25. LĀṬJ. 6, 1, 3. अग्नेर्पदाकिष्ठीयम् Ind. St. 3,

201, a. यदाकिष्ठीयित्तरम् 230, a.

यद्विध (यदृ + विधा) adj. qualis (rel.) R. 2, 87, 14.

यद्वत् (यदृ + वृत्) n. 1) Begebenheit, Ereigniss, Erlebnis, Abenteuer (vgl. यथावृत्त) HARIV. 1181. R. 1, 51, 6. KATHĀS. 3, 108. — 2) eine Form von 1. य VS. PRĀT. 6, 14. P. 8, 1, 66.

यत् (partic. praes. von 3. इ) adj. laufend: ऋद्धे पति im laufenden Jahre, heuer AK. 3, 5, 20.

यत्तर (von यम् nom. ag. 1) Lenker (der Rosse, des Wagens): ऋद्धेयस्य RV. 1, 162, 19. 10, 22, 5. KĀṬJ. ÇR. 15, 6, 29. 27 (सयत्तक). Wagenlenker AK. 2, 8, 2, 27. 3, 4, 1, 62. H. 760. an. 2, 188. MED. t. 47. MBh. 3, 761. 2825. 4, 1172. 1183. 7, 6383 (सु° adj.). HARIV. 6375. R. 6, 69, 40. fg. 7, 7, 29. Spr. 2433. 3746. 3823. RAGH. 1, 54, 12, 103. BHĀG. P. 8, 11, 17. BRAHMA-P. in LA. (II) 52, 12. Elephantentreiber AK. 3, 4, 1, 62. H. 762. H. an. MED. Spr. 5143. RAGH. 4, 39. 7, 34. KATHĀS. 115, 65. Lenker, Regierer: ऋद्धे: (der Wind) HARIV. 2480. धीनाम् RV. 3, 3, 8. 13, 3. 2, 23, 19. यत्तारो ये मध्वानो जनानाम् 7, 16, 7. — 2) befestigend, aufrichtend: उरु यत्तारो वद्वयम् RV. 8, 68, 3. AV. 6, 81, 1. VS. 9, 22. 30. 18, 7. 37. 22, 3. TS. 2, 2, 12, 4. यत्ती f. VS. 14, 22; vgl. VS. PRĀT. 2, 37. — 3) gebend: स यत्ता श- ष्तोरिपिः RV. 1, 27, 7. यत्ता वसूनि 10, 46, 1. — यत्तारः wird NAIGH. 3, 19 unter den याञ्जाकर्माणाः aufgeführt.

यत्तव्य (wie eben) adj. zu lenken, im Zaum zu halten: प्रजाः (राज्ञा) MBh. 12, 3446.

यत्ति f. nom. act. von यम् P. 6, 4, 39, Sch.

यत्तर m. Bez. des Agni RV. 3, 27, 11. 8, 19, 2. scheint eine Nebenform von यत्तर zu sein, = नियत्तर SĀJ.

यत्न (von यम्) UNĀDIS. 4, 166. n. (scheinbar f. MBh. 6, 2659, wo aber mit der ed. Bomb. सौत्तरवन्धुरेयं यत्नं zu lösen ist) SIDDH. K. 249, b, 2. 1) Mittel zum Halten, Stütze, Befestigung; Schranke: सविता यत्नैः पृथिवीमरम्णात् RV. 1, 149, 1. तन्वः VS. 4, 18. यत्तुयत्नेषां 18, 37 (st. dessen यत्तिय 9, 30). यु- वोरिक् यत्नं किम्पेव वासंसः Mittel zu halten RV. 1, 34, 1. विशः TS. 1, 1, 11, 2. वातानाम्, ऋतूनाम् u. s. w. 6, 1, 2. TBR. 3, 7, 6, 7. चतुषो यत्र धर्म- स्य यत्नं वै (यत्नवै ed. Bomb., in der Bed. eines infin. = यत्नपार्यम् NĪ- LAK.) MBh. 3, 3764. दश° mit zehn Bändern oder Streifen versehen: सो- मो दाधार दशयन्मुत्सम् RV. 6, 44, 24. zehnfach eingespannt: ऋद्धेयः 10, 94, 8. Stränge am Wagen u. s. w. M. 8, 292. MBh. 7, 3204. 6983. — 2) Werkzeug zum Halten, so heissen in der Chirurgie alle stumpfen In- strumente, wie Zangen, Haken, Röhren und dergl. im Gegensatz zu den Messern (शस्त्र); die Lehre davon यत्नविधि SUÇR. 1, 23, 12. fgg. °कर्मन् 23, 15. 100, 17. 338, 19. 339, 5. 2, 16, 7. 343, 4. VĀGBH. 23, 1. fgg. Verz. d. Oxf. H. 303, a, 9. fg. 311, b, 18. 321, b, 1 v. u. Zange, Zwinde u. s. w.: सो ऽप्येव यत्नपीडाभिः पीड्यते यमकिंकरैः MĀRK. P. 14, 71. यत्नप्रीडन 88. MBh. 1, 1123. भुजयत्ननिपीडित R. 4, 10, 31. — 3) eine zusammengesetzte oder künstliche Vorrichtung überh., Maschine AK. 3, 4, 9, 39. यत्नपूर्तं वारि GRĒJAS. 1, 100. यत्नमुक्तं शरादिकम् HALĀJ. 2, 308. 307. H. 774. MA- DRHUS. in Ind. St. 1, 21, 16. 18. MBh. 1, 1498. 6954. 6978 (vgl. JĀGĀ. 3, 83). 3, 905. 16128. 16352. 14, 2246. HARIV. 2636. 4313. 12338. R. 2, 80, 2. R. GORR. 2, 101, 39. 5, 9, 51. 6, 38, 35. 72, 24. 7, 23, 5, 8. यत्नपेवेरितः शरः KATHĀS. 18, 92. यत्नाणां धनुरेव (ist Çiva) MBh. 12, 10404. कोदपड° RĀ-